

Reactie VGOB op voorstel wijziging Wet Kinderopvang (febr. 2009)

Uit het voorstel ter wijziging van de Wet kinderopvang blijkt dat staatssecretaris Dijkzma bitter weinig gedaan heeft met alle kritische geluiden van ouders, gastouders en gastouderbureaus in het afgelopen half jaar. Het voorstel zoals het er nu ligt wijkt niet af van het Meerjarenperspectief dat zij op 20 juni 2008 heeft gepresenteerd. Met als uitzondering de handhaving van de zelfstandige gastouderbureaus uit hoofde van concurrentieoverweging en omdat veel kinderopvangorganisaties de taak van de gastouderbureaus niet op zich zouden willen nemen, mede omdat dit te hoge uitvoeringskosten met zich mee zou brengen.

De voorgestelde wetwijzigingen zijn duidelijk ingegeven vanuit de behoefte om de mazen in de wet te dichtten, en daar is geen maatregel (hoe onzinnig ook) voor nagelaten. Zo zijn de bezwaren van de VNG over de functie van een landelijk register voor alle opvang-en gastouders ten ene male ongegrond verklaard. In de praktijk zal blijken dat deze wetwijziging zijn doel voorbij schiet, en grote problemen zal opleveren van bureaucratische aard.

Het valt te betreuren dat het advies van de commissie Bakker inzake de arbeidsparticipatie op de langere termijn niet wordt afgewacht. Op grond van dat onderzoek zou een meer doordachte analyse gemaakt kunnen worden met betrekking tot de bijdragen van de verschillende vormen van kinderopvang aan de arbeidsparticipatie. Nu neemt men gemakshalve aan dat het gebruik van een kinderdagverblijf een groter effect heeft op de arbeidsparticipatie dan het gebruik van gastouderopvang. Men kiest op basis daarvan niet voor een generieke verlaging van de kinderopvangtoeslag voor alle vormen van kinderopvang, maar alleen voor financiële kortingen in de gastouderopvang.

Ook gaat men volkomen voorbij aan het wetenschappelijk onderzoek "Welbevinden en Stress van kinderen in de kinderopvang", waaruit blijkt dat kinderen zich bij een gastouder beter voelen dan in een kinderdagverblijf! (Leiden 2008, van IJzendoorn e.a.)

In het voorstel spreekt men nog steeds over keuzevrijheid voor ouders, terwijl gastouderopvang door de veel hogere kosten voor veel ouders geen reële optie meer zal zijn.

In de wetwijziging wordt vanaf 2010 onderscheid gemaakt tussen opvangouders en gastouders.

A. In de thuisopvang is er de opvangouder:

- Zij hoeft niet meer te voldoen aan het huidige kwaliteitsniveau; de kwaliteit is iets tussen ouders, opvangouder en gastouderbureau. Wel dient de gastouder een VOG te overleggen;
- Zij mag max. 4 kinderen opvangen;
- Het gastouderbureau voert hier zowel de controlerende als de ondersteunende taak uit;
- Ouders ontvangen over max. € 2,50 per uur/per kind toeslag kinderopvang, max. voor 12 uur per week/ 52 uur per maand.

Voor deze groep geldt de kassiersfunctie en de registratie in het landelijk register door het gastouderbureau.

Reactie: Kwaliteitsbureaus zoals deze zijn aangesloten bij de VGOB beogen de kwaliteit van de opvang te stimuleren. Aangezien de kwaliteitseisen voor de opvangouders verlaagd worden, heeft het gastouderbureau vooral een controlerende-administratieve taak. De informele opvang zal derhalve administratiebureaus aantrekken die voor kwantiteit gaan. Deze vorm van opvang hoort naar onze mening niet thuis onder de Wet kinderopvang.

B. Gastouders , de professionele houders van minicrèches:

- Zij voldoen minimaal aan de huidige kwaliteitseisen, aangevuld met opleidingseisen of EVC (eerder verworven competenties, gastouders moeten getoetst worden of deze op voldoende niveau zijn);
- Zij mogen 6 kinderen opvangen;
- Zij zijn zelf direct verantwoordelijk voor de kwaliteit van de opvang en worden hierop direct gecontroleerd door de GGD;
- Ouders ontvangen over max. € 4,00 per uur/ per kind toeslag kinderopvang.

Opleidingseisen

Over de opleidingseisen is helaas nog geen duidelijkheid geboden in de vorm van beleidsregels. Duidelijk is wel dat er een vorm van opleiding/EVC traject zal komen.

Reactie: De VGOB is van mening dat het vooral de gastouderbureaus zouden moeten zijn die een professionaliseringslag moeten maken, omdat daar immers ook het probleem zit bij veel huidige bureaus, en is geen voorstander van professionalisering van gastouders middels EVC-trajecten.

Echter, wanneer deze professionaliseringslag er gaat komen, zullen de leden van de VGOB en de meeste van hun gastouders dit accepteren als een gegeven en er alles aan doen om goede gastouderopvang te blijven bieden en om op die manier ouders keuze te blijven bieden voor deze vorm van opvang.

Aantal kinderen

De huidige innovatieve gastouders vangen ook nu max. 6 kinderen op, maar dit is exclusief hun eigen kinderen. Geschat wordt dat gastouders 6-10 kinderen per week zullen opvangen.

Reactie: In de samenvatting van het wetsvoorstel wordt gesuggereerd dat het aantal kinderen nu en straks gelijk zou zijn, waarbij wij de kanttekening maken dat inclusief of exclusief eigen kinderen een groot verschil kan uitmaken.

Met 6 kinderen zou de gastouder een volwaardig inkomen kunnen genereren op basis van het max. toeslagtarief. In de praktijk zullen gastouders minder kinderen opvangen dan wordt ingeschat; onze ervaring leert dat dit 3-6 kinderen zullen zijn. Dit in verband met de grootte van de woning, de behoefte om het kleinschalige karakter van de opvang te behouden, dan wel de combinatie met eigen kinderen.

Controletaak

De controletaak komt te liggen bij de GGD. Daardoor zouden de gastouderbureaus worden 'ontlast', waardoor zij minder uitvoeringskosten zouden hebben. In plaats daarvan moet het gastouderbureau de gastouders laten registreren in een landelijk register en dient zij de uitbetaling van ouder aan gastouder te beheersen (kassiersfunctie). Ook zullen strengere eisen gesteld worden aan administratieve controle van o.m. het jaarinkomen van de gastouder. De gastouderbureaus behouden wel hun ondersteunende taak.

Reactie: Het onderscheid tussen de controlerende en de ondersteunende taken is een kunstmatig onderscheid. Juist de kwalitatief goede bureaus die hechten aan persoonlijk contact met een gastouder, zien (=controle) tijdens de ondersteunende huisbezoeken veel waarop de gastouder vervolgens aangestuurd/ ondersteund wordt. Terugkoppeling naar de ouders over wat het gastouderbureau heeft waargenomen, ook over de manier waarop de kinderen reageren op de gastouder, en op elkaar, is juist voor de ouders belangrijk, zo is onze ervaring. Wij nemen aan dat de GGD deze oudercontacten niet ziet als behorend bij hun controletaak.

Een argument dat de kosten van het gastouderbureau beperkt kunnen worden zou liggen in de overheveling van de controletaak naar de GGD. Onduidelijk is wat precies onder de controletaak wordt verstaan: is dit het uitvoeren van de risico-inventarisatie, het jaargesprek, de bezoeken?

De berekening van het aantal minicrèches dat gecontroleerd moet gaan worden zal naar ons idee veel hoger uitvallen dan ingeschat wordt; gastouders zullen niet 6-10 kinderen gaan opvangen, maar zoals eerder aangegeven 3-6 kinderen. Er zal dus een markt zijn van meer minicrèches dan men nu verwacht. De berekende extra kosten aan administratieve lasten van 1,2 miljoen euro zal derhalve niet toereikend blijken om de vele duizenden extra minicrèches te controleren. Bovendien komt de GGD er nu al niet aan toe de huidige kinderopvangorganisaties volgens afspraak te controleren. Te verwachten gevolg zal zijn dat in veel gevallen de noodzakelijke controle voordat de opvang van start kan gaan te lang op zich zal laten wachten en dat daarmee de opvang getraineed zal worden.

Financiering

De maximum uurprijs waarover ouders toeslag kunnen krijgen is volgens het voorstel voor de gastouderopvang in 2010 € 4,00 per uur per kind.

Reactie: Dit bedrag is niet reëel en zal leiden tot veel hogere kosten voor ouders.

De wetgever beargumenteert het lagere uurtarief waarover in vergelijking met het kinderdagverblijf toeslag wordt gegeven vanuit de vooronderstelling dat een kinderdagverblijf hogere huisvestingskosten heeft. Op basis van € 6,10 zou het dan gaan om een verschil van ongeveer € 0,73.

De gastouder zou een normaal inkomen moeten kunnen behalen wanneer zij op 5 dagen 6 kinderen zou opvangen. Los van het feit dat er vele professionele gastouders zullen zijn die gezien de grootte van hun huis, de keuze voor kleinschaligheid, eigen kinderen, géén 6 kinderen zullen opvangen, is de gastouder niet verzekerd tegen het wegvallen van inkomen, ontvangt zij geen vakantiegeld, heeft zij geen pensioenopbouw e.d. Gastouders zullen derhalve een uurtarief blijven vragen van € 4,00 à € 4,50.

Dat betekent concreet in de praktijk dat het uurtarief van de gastouderopvang hoger uitkomt dan de € 4,00 waarover toeslag wordt gegeven. Voor ouders betekent dit een forse verhoging van de kosten.

Daar komt bij dat de opleidingstrajecten ook betaald dienen te worden. Bovenop de verhoging van kosten als gevolg van de hogere eisen die in 2008 bepaald zijn, betekent dit een verdere verhoging van de kosten voor de gastouderopvang.

De uurprijs zal aanzienlijk boven € 4,00 liggen. Dat betekent dat de netto-kosten voor ouders sterk zullen stijgen.

Een voorbeeld ter vergelijking met de huidige situatie (bij een zeer schappelijk uurtarief van € 5,50 en de huidige geldende percentages toeslag):

Een gezin met 2 kinderen, jaarinkomen € 45.000; opvang 25 uur gemiddeld per week, opvang gedurende 47 weken per jaar.

Brutokosten per week: € 275,00

Situatie 2009: netto betaalt dit gezin € 33,00 per week, € 1550 per jaar;

Situatie 2010: netto betaalt dit gezin € 100,00 per week, € 4700 per jaar.

Deze ouders zijn per jaar € 3150 meer kwijt aan de opvang; dat is een verhoging van ruim € 260 per maand!

Voor de lagere en middeninkomens zullen de hoge netto-kosten reden zijn om noodgedwongen (hoezo eigen keuze!) te zoeken naar een andere optie. Voor een deel zal men het zoeken in een kinderdagverblijf, waardoor de kosten voor de overheid toe zullen nemen (daar betaalt de overheid namelijk € 6,10, en nog steeds 52 weken per jaar; leidsters moeten immers ook tijdens vakanties doorbetaald worden!).

Ouders met flexibele werkdagen/uren hebben al helemaal weinig te kiezen. Zij zullen vrijwel uitsluitend aangewezen zijn op de zeer dure gastouderopvang. Werknemers in de zorg en de verpleging, de politie, en mensen met ploegendiensten zullen hiervan de financieel dupe worden!

Aan ouders die in 2009 al gebruik maken van gastouderopvang wordt per januari 2010 een minimale toeslag toegekend op basis van het maximum van € 2,50 (tot het moment dat de gastouders als mini- crèche zijn goedgekeurd door de GGD).

In het eerdere voorbeeld van 2 kinderen, 25 uur per week betekent dit dat ouders een bedrag van € 1000 per maand zullen moeten voorschieten!

Opvang aan Huis

En dan hebben we tot slot nog de opvang in eigen huis. Ouders kiezen deze vorm van opvang wanneer zij een extra stukje rust in hun huishouden van groot belang achten voor hun kinderen.

Deze vorm van opvang behoort in het nieuwe voorstel tot de categorie thuisopvang.

Reactie: Juist deze groep gastouders heeft vaak een opleiding als leidster, klassenassistent of nanny, en is derhalve professioneel te noemen.

Ouders ontvangen volgens het wetsvoorstel nog maar een toeslag over € 2,50 per kind, 52 uur per maand. Zij zijn echter verplicht om volgens de "Regeling dienstverlening aan huis" het minimumloon te betalen aan hun gastouder. Vreemd is tevens dat het ministerie van SZW een gastouderbureau verbiedt om de kassiersfunctie uit te voeren, terwijl het ministerie van OCW de gastouderbureaus verplicht om vanaf 2010 de kassiersfunctie juist uit te gaan voeren. Zien wij hier iets over het hoofd?

Conclusie

Het zijn de ouders en hun kinderen die met deze wetwijziging moeten boeten voor het wangedrag van diegenen die dachten de mazen in de huidige wet in hun voordeel te kunnen gebruiken. De regering poogt verwoed om die mazen te dichten, maar gooit met het badwater het hele kind weg!

Overmatige bureaucrativering is het gevolg. En wij dachten dat deze regering juist wilde afrekenen met de overdaad aan (deels) onnodige regels.

Gastouders – ook professionele gastouders –, ouders en kinderen hebben baat bij goed functionerende gastouderbureaus, waar het persoonlijk contact de basis vormt van werving, selectie, bemiddeling, begeleiding én controle. Kleinschalige opvang, op menselijke maat, is iets waar veel ouders graag voor kiezen in het belang van hun kinderen. Zeker wanneer die opvang solide en kwalitatief optimaal is.

Dàt is waar de gastouderbureaus van de VGOB voor staan en waar andere bureaus zich (eventueel door een wet gedwongen) toe zouden moeten ontwikkelen. Dat is de insteek die de overheid naar onze overtuiging had moeten kiezen in haar wetgeving.

De bureaucratische en technocratische beheersing van de opvang hebben het echter in dit wetsvoorstel gewonnen. En dat is niet alleen zonde, maar gewoon schandalig!

Namens de leden van de VGOB:

Chantal Eikenboom-Theunissen (Bambini a Casa), Petra Leijssen-Versteegen (Pierewiet), Sonja van den Hoven (Bontekoe), Dorrit Beijer (Kinderopvang op Maat), Ans Dokman (Kids@home), Carlien Langelaan (kroostopvang), Marita Geelen (Opgepast), Paula Hoek ('t Vlindertje), Carla van der Woord (MiKado), Mary Bisschop (De Beverburcht), Marian van Dijken (De Veenborg), Trudy van Pijkeren (De Herberg), Hanke Nas-Palmen (Rosmalen), Marion van Wesemael (Maatwerk Bemiddeling), Evelien Ouwens (Mosterdzaadje), Monique Lindeijer, voorzitter.

Maart 2009

